

מתגבש הסכם בעניין מכל אמוניה: השקעה של 350 מיליון דולר - מהם 70 מיליון מהמדינה

חלקה של המדינה טרם נקבע סופית ■ חיפה כימיקלים תממן 196 מיליון דולר וכיל 84 מיליון דולר ■ הנתונים נחשפו בחוות דעת לטובת חיפה כימיקלים שכתב ירום אריאב, לשעבר מנכ"ל משרד האוצר

מאת: [אורה קובן](#) 27.04.2017 07:09

חיפה כימיקלים הציגה חוות דעת שכתב עבורה ירום אריאב, לשעבר מנכ"ל משרד האוצר. אריאב ציין, כי חוות הדעת התבססה על נתונים שקיבל מהחברה, שיחות עם בכירה, דו"חות כספיים (מדובר בחברה פרטית), דו"חות ממשלתיים וסיורים במפעליה. לדבריו, "ללא אספקה שוטפת של אמוניה יפגעו מאות מפעלים וארגונים בישראל, ייפגע מפעל יצור הדשנים של כיל לשוק המקומי ומפעל חיפה כימיקלים ייסגר כליל ולא יוכל לפעול עוד".

אריאב הוסיף, כי ללא פתרון לטווח הביניים לא תהיה היתכנות להקמת מכל האמוניה בדרום - שחיפה כימיקלים היא הצרכן העיקרי שלו. את העבודה כתבו עם אריאב יוצאי אגף תקציבים במשרד האוצר, ד"ר מאיר אמיר ומיקי גור.

בפתח דבריו ציין אריאב כי "המסמך נכתב על רקע אי הוודאות המרחפת מעל קיומה של החברה לאור הסוגיות הביטחוניות והבטיחותיות של יבוא ואחסנת אמוניה במכל במפרץ חיפה". כלומר, אריאב מאשר שקיימות סכנות ביטחוניות במערך האמוניה בצפון. לפי בדיקתו, מכירות החברה עומדות על 2.4 מיליארד שקל בשנה. הערך המוסף שלה למשק נאמד ב-710 מיליון שקל ומחושב לפי הרווח התפעולי בתוספת הוצאות שגר. החברה מעסיקה ישירות 650 עובדים ו-250 נוספים במיקור חוץ באתריה. אריאב העריך כי החברה מייצרת תעסוקה ישירה ועקיפה לכ-4,860 עובדים.

נתונים נוספים שציין אריאב כוללים רכישות אשלג ופוספטים מכיל בכ-475 מיליון שקל בשנה, שמניבות לממשלה 65 מיליון שקל תמלוגים ומסים. חיפה כימיקלים משלמת 220 מיליון שקל שגר לעובדיה בישראל בשנה. מפעל האמוניה שחיפה כימיקלים תקים עם כיל בנגב ב-350 מיליון דולר יצרוך גז טבעי בכ-6 מיליון יחידות אנרגיה MMBTU, ובהנחה שמחירו יהיה 5 דולרים ליחידה, תקבל המדינה מיסוי ותמלוגים של 54 מיליון שקל בשנה. לפי אריאב, ההסכמה המתגבשת בין המדינה לחברות להקמת המפעל כוללת מענק ממשלתי שטרם נקבע סופית, אולם ההערכה היא, שיעמוד על 20% (70 מיליון דולר). נזכיר שכלל, מענקי השקעות ניתנים למפעלים מייצאים, ואילו כאן מדובר במפעל שאינו מייצא, למרות שרוב תוצרתו מיועדת למפעלים שמייצאים את מוצרי האמוניה.

מהיתרה למימון, 70% (196 מיליון דולר) תגיע מהשקעה של חיפה כימיקלים, ו-30% (84 מיליון דולר) השקעה של כיל.

כושר היצור השנתי שלו יהיה 120 אלף טונה. עלות יצור האמוניה במפעל (ללא עלות ההון להקמתו) תהיה גבוהה יחסית לעולם, 256 דולר לטונה, בדומה ליבוא. זו כוללת את

מחיר הגז ועלויות אחרות. העלות הגבוהה נובעת ממיחיר הגז הגבוה – 5 דולר ליחידה לעומת 1-2 דולר ליחידה בעולם במפעלים גדולים יותר.

לדברי אריאב המדינה מצאה "כי מוצדק למשק לשאת בה (בעלות העודפת של 350 מליון דולר, א"ק) כדי לנטרל את הסכנות הביטחוניות הכרוכות בהמשך קיומו של מצב הדברים הנוכחי". כלומר, אריאב שוב מדגיש שהמצב הנוכחי כרוך בסיכונים ביטחוניים, בניגוד לעמדת הממשלה בתשובתה לבית המשפט העליון מאתמול.

אריאב בחן את החלופות הנדונות בימים אלה בממשלה ליבוא אמוניה לשנים הבאות, עד שהמפעל יוקם, וציין כי הנתונים לגביהן סופקו לו על ידי חיפה כימיקלים.

חלופת מיכל מוקטן וספינה קטנה – מדי שבוע תפרוק בנמל ספינה של 2,500 טונה אמוניה, שתוזרם למכל שיהיו בו עד 4,000 טונה (30% מהכמות הרגילה). העלות הנוספת לחברה – 1 מיליון דולר בשנה.

חלופת ביטול המכל ופריקה ישירה – ספינה קטנה תפקוד כל שבוע את הנמל ותזרים אמוניה בצינור למתקני אחסון של המפעל ולא למכל, ולמכליות שישנעו את החומר למפעל בדרום. העלות השנתית הנוספת לחברה תהיה 1.5 מיליון דולר.

חלופת יבוא באיזוטנקים – תוספת עלות שנתית של 7-10 מיליון דולר.

חלופת יבוא במכליות מירדן – תוספת עלות של 3 מיליון דולר בשנה. לשלוש החלופות האחרונות עלויות נוספות הנובעות מהפסקת הייצור עד להשלמתן, אלא אם תיושם בינתיים החלופה הראשונה.

אריאב הוסיף כי ללא אספקת אמוניה ייגרמו למשק נזקים כבדים, ולכן על המדינה למצוא חלופה לאספקת האמוניה ולמנוע את סגירתה של חיפה כימיקלים. "כל שצריכה הממשלה לעשות הוא לאמץ את אחת החלופות הנהוגות בעולם, ולתת לחיפה כימיקלים וליתר החברות את הזמן הדרוש להתארגנות", כתב אריאב. ללא חלופות, הזהיר, עלול המשק להיכנס למשבר.